



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Cevdet YILMAZ** tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai TEMELLİ

Muş Milletvekili

DEM Parti Grup Başkanvekili

Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Elbistan ilçelerinde 6 Şubat 2023 günü meydana gelen iki şiddetli deprem, çok ciddi can kayıplarına neden olmuş; resmi verilere göre en az 50 bin 783 kişinin yaşamını yitirdiği kayıtlara geçmiştir.

Ancak önceki dönem Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı olan Murat Kurum, katıldığı bir programda 6 Şubat depremlerinden bahsederken “ İşte 6 Şubat geliyor... 130 bin canımız gitmiş” ifadelerini kullanmıştır. Her ne kadar daha sonra “Cumhuriyet tarihindeki depremlerde toplam 130 bin kişi hayatını kaybetti” demiş ise de, 130 bin sayısının sadece 6 Şubat depremlerine dair olduğu anlaşılmıştır. Zira Cumhuriyet tarihinden bu yana yaşanan büyük çaplı depremlerde yaşanan can kayıplarının çok daha fazla olduğu bilinmektedir. Şüphesiz gerçek rakamların, açıklanan resmi rakamların çok daha üzerinde olduğu, uzun süredir kamuoyunun malumudur.

11 ili doğrudan etkileyen depremler neticesinde, çok sayıda konutun yanı sıra okullar ve hastaneler başta olmak üzere kamu binaları yıkılmış, netice itibarıyla depremlerin yarattığı etki çok boyutlu bir şekilde zararlara neden olmuştur. Yaşanan vahametinin bir diğer nedeni de devlet kurumları ile AFAD'ın bölgelere geç ulaşmış olmasıdır.

Zamanında yardım gitmemiş olmasının, yıkımın büyük olmasındaki etkisi açıktır. Nitekim depremde bir süre sonra Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Adıyaman'da yaptığı açıklamasında *"...arzu ettiğimiz hıza ulaştıramadığımız bir gerçektir" demiş ve "Depremde yıkım etkisi 500 kilometrelik bir alana yayıldığı için işimiz maalesef çok zor oldu. Bölgenin yakın dönemde rastlamadığımız şiddette bir kış yaşıyor olması da önümüze başka bir engel olarak çıkmıştır"* şeklinde bir ifade kullanmıştır.

6 Şubat depremlerinin ardından bir yıl geçmesine karşın, hala sorunlar en üst derecede devam etmekte, kentlerin ve kentlerdeki yurttaşların normal standartlardaki yaşamlarına dönemedikleri gözlenmektedir. Bu konuda hangi bakanlıkların hangi çalışmaları yaptığı meselesi de müphem kalmış, netice itibarıyla yaşananların etki ve sonuçlarına dair kamuoyu ile detaylı bir durum değerlendirmesi paylaşılmamıştır.

Anayasanın 104 üncü maddesi; **"Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir."** ve yine **"Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını temin eder."** der. Yürütme yetkisi, anayasa uyarınca cumhurbaşkanında olup, diğer bakanlıklarla birlikte hangi çalışmaların yürütüldüğü ve depremde etkilenen kentler ile yurttaşlara dair hangi adımların atıldığı yönünde bir açıklama halihazırda yapılmamıştır.

Bu bağlamda;

- 1- 6 Şubat 2023 günü meydana gelen depremlere neden geç müdahale edilmiştir?
- 2- İHA-SİHA'lardan görüntü alınamamış mıdır?
- 3- Uluslararası yardım çağrısı ne zaman yapılmıştır?
- 4- Hangi ülkelerden arama- kurtarma ekipleri ve yardımlar gelmiştir?
- 5- Yapılan yardımlar esnasında neden kaos oluşmuştur? Kaos neden engellenmemiş ve yardımların bir düzen çerçevesinde yapılması sağlanmamıştır?
- 6- GSM şirketleri neden hizmet verememiş; iletişim neden sağlanamamıştır? Depremden sonra deprem bölgesindeki GSM abonelerinden kaçının, şebekelerden geri dönmek üzere ayrıldığı tespit edilmiştir? GSM abonelikleri yenilenmeyen, şebekelerinden ayrılan kişi sayısı ile ölüm sayıları eşleştirilmiş midir? GSM aboneliklerinin sonlanmış olması ölüm verilerine dair bir karine değil midir? Bu

rakamlar depremde gerçekleşen ölüm sayıları değil midir? Gerçek veriler ne zaman açıklanacaktır?

- 7- AFAD'ın 2020 tarihli Kahramanmaraş İl Afet Risk Azaltma Planı'nda hangi uyarılar yapılmıştır?
- 8- 2020 tarihli Kahramanmaraş İl Afet Risk Azaltma Planı'nda yer alan hususlara dair çalışmalar neden 3 yıl boyunca yapılmamıştır?
- 9- Enkaz altında kalan insanların yaşama şanslarının sağlanması adına neden teknik ekipler görevlendirilmemiş, neden ölümlerin artmasına göz yumulmuştur?
- 10- Deprem sonrası ilan edilen OHAL kararı depremin etkilerinin azaltılması noktasında faydalı olmuş mudur? OHAL ilanı ile umulan fayda sağlanmış mıdır?
- 11- Depremler neticesinde meydana gelen toplam can kaybı nedir? Gerçekçi verilere ulaşılmasına dönük çalışmalar yürütülmüş müdür?
- 12- Önceki dönem Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı olan Murat Kurum'un can kaybına dair ifade ettiği 130 bin can kaybı ifadesi doğru mudur?
- 13- Deprem gerçeğini görmezden gelen planlamalar, usulsüz imar ve yapı denetim izinlerinin yarattığı etki nedeniyle yıkılmış bina sayısı kaçtır?
- 14- Deprem illerinin hepsini kapsayacak şekilde yıkılan ve yıkılması kararlaştırılan bina sayısı kaçtır?
- 15- Tespit edilen az, orta ve yüksek hasarlı yapı sayısı kaçtır? Şu ana kadar hasar durumu değiştirilen bina sayısı kaçtır? Ağır hasarlı olarak tespit edilen yapıların yıkım süreçlerine dair güncel veri nedir?
- 16- Yıkımların kontrolsüz olduğu, yönetmeliklerde yer alan tedbirlerin alınmadığı, sulamanın yapılmadığı çokça kez basına yansımıştır. Yıkımla ilgili kimlere yetki verilmiştir? Bu yetkiden hareketle faaliyet yürütenler halk ve çevre sağlığını gözetmeden gerçekleştirdikleri yıkımlardan mesul tutulmuş mudur? Yıkımların denetimi nasıl sağlanmaktadır?
- 17- Deprem illerindeki hava ölçümlerinin durdurulduğu bilinmektedir. Ölçümlerin durdurulma nedenleri nelerdir? Güncel olarak ölçümler yapılmakta mıdır? Deprem illerindeki sonuçlar nelerdir? Asbest dahil olmak üzere havada bulunan ince partiküllerin oranları nelerdir?
- 18- Sağlıktan gıdaya geniş bir spektrumda olumsuz etkileri bulunan asbeste dair alınan önlemler nelerdir?
- 19- Geçici barınma alanlarının insani gereksinimleri karşılamadaki yetersizlikleri nelerdir?

- 20- Kış aylarında sıkça karşılaşılan sel, taşkın, yangın vb. problemleri depremzedelerin zorlu yaşamlarını olumsuz etkilemiştir. Geçici barınma merkezleri oluşturulurken iklim, sosyo-ekonomik, ve kültürel koşullar neden dikkate alınmamıştır?
- 21- TMMOB gibi meslek örgütleri ve STK'lar yeniden yapılaşmanın seçildiği bölgelerin mera alanları, tarım alanları, sulak alanlar ve ormanlık alan olduğuna dair tespitlerde bulunmuştur. Bu tür alanlar toprak yapısı itibariyle ciddi riskler teşkil ettiği halde neden bu bölgelerde yapılaşmaya gidilmektedir?
- 22- Deprem 18. gününde yayınlanan ve yeniden yapılaşma ihalelerinin aktarımını yapan Afet Bölgesi Tasarım Alanları Rehberi oluşturulmadan önce uzman görüşleri alınmış mıdır?
- 23- Bu ihaleler kimlere verilmiştir? İhale prosedürleri ne şekilde işletilmiştir? İhaleyi alan şirketlerin çalışmalarına dair güncel veriler nelerdir?
- 24- Deprem bölgelerinde tarımsal üretimde karşılaşılan sorunlar nelerdir?
- 25- Deprem zorlayıcı sonuçları itibariyle tarımsal üretimi bırakmak zorunda kalan çiftçi sayısı kaçtır?
- 26- Deprem sonrasında diğer illere göçler nasıl gerçekleşmiştir?
- 27- Deprem nedeniyle başka kentlere göç etmek zorunda kalan kişiler için bir destek çalışması yürütülmüş müdür?
- 28- Deprem sonrasında işini, evini, yakınlarını kaybeden yurttaşlar için hangi çalışmalar yürütülmüştür?
- 29- Deprem sonrası işgücü kaybı olan yurttaşlar için bir çalışma yürütülmüş ve hayatlarını idame ettirmelerine dönük çalışmalar yürütülmüş müdür?
- 30- Deprem anında ve sonrasında kaç kadın doğum yapmıştır? Kaçı yaşama şansı bulmuştur?
- 31- Kadınların doğum yahut düşük nedeniyle tedaviye erişim olanakları sağlanmış mıdır? Deprem anında ve sonrasında kaç bebek ölümü gerçekleşmiştir?
- 32- Kadınların depremler sırasında ve sonrasında bakım emeği başta olmak üzere maruz kaldıkları mağduriyetlerin giderilmesi adına hangi çalışmalar yürütülmüştür?
- 33- Depremde hayatını kaybeden çocuk sayısı kaçtır? Kaçının kimliği tespit edilmiştir? Kimliği tespit edilen çocukların cenazeleri yakınlarına teslim edilmiş midir?
- 34- Depremde yakınlarını kaybeden, ebeveysiz kalan çocuk sayısı kaçtır? Bu çocuklar nerededir?
- 35- Depremde kaybolan çocuk sayısı kaçtır? Kaybolan çocuklara ilişkin yapılan çalışmalar nelerdir?

- 36- Deprem nedeniyle göç eden çocuk sayısı kaçtır? Göç hangi kentlere yapılmıştır? Çocukların göç ettiği yerlerde yaşam koşullarına ilişkin devlete bağlı kurumların yaptığı herhangi bir çalışma var mıdır?
- 37- Deprem bölgelerinde henüz yeni doğmuş ve yine bebeklik döneminde olan çocukların çocukluk aşıları yapılmış mıdır? Çocukların aşı durumu ve gelişimlerine dair çalışmalar yapılmış mıdır?
- 38- Deprem nedeniyle okullar yıkıldığı için eğitime devam edemeyen çocuk sayısı kaçtır?
- 39- Deprem bölgesinde çocuk yoksulluğuna dair veriler nelerdir? Herhangi bir çalışma yapılmış mıdır?
- 40- Deprem bölgesinde yaşayan çocukların halihazırda barınma, sağlık, eğitim gibi alanlarda yaşadıkları temel sorunlar nelerdir?
- 41- Deprem nedeniyle engelli hale gelen çocuk sayısı kaçtır? Engelli çocuklar için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?
- 42- Deprem bölgesinde nöroçeşitlilik, etnik, inanç ve cinsiyet kimliğinden dolayı çocukların yaşadığı sorunlar nelerdir? Bu sorunların çözüm bulması için ne gibi çalışmalar yapmaktadır?
- 43- Deprem sonrası çocuklara hukuki destek vermek açısından oluşturulan birimler var mıdır? Bunlar hangileridir?
- 44- Deprem sonrası devlet bütçesinden deprem bölgesindeki çocuklar için ayrılan ve harcanan resmi kaynak ne kadardır?
- 45- Bakanlıklar ve devlete bağlı kurumlar deprem sonrası çocukların sorunlarını çözmek için çocuklarla çalışan kaç sivil toplum kuruluşuyla protokol imzalamıştır? Bu kurumlar hangileridir? Bu protokoller için ayrılan devlet bütçesi ne kadardır?
- 46- Depremde hayatını kaybeden engelli yurttaşlara ilişkin herhangi bir tespit yapılmış mıdır? Hayatını kaybeden engelli sayısı kaçtır?
- 47- Deprem sonrası engelli kalan yurttaş sayısı kaçtır?
- 48- Deprem sonrası barınma ihtiyacı karşılanırken engellilerin özgün durumları gözetenilmiş midir? Ortak kullanım alanları, tuvalet, banyo vb. engelli yararına ve önceliklerine uygun mudur?
- 49- Engelli yurttaşlara sağlanan ekonomik, sosyal, psikolojik destekler nelerdir? Bu destekler hangi periyotlarla sağlanmıştır ve güncel durumları nedir?

- 50- Engelli bireylerle yaşayan yurttaşlar için yapılan herhangi bir çalışma söz konusu mudur? Bu bireylere veya ailelere ekonomik, sosyal, psikolojik bir destek sağlanmış mıdır?
- 51- İşitme cihazı, tekerlekli sandalye, beyaz baston, protez gibi yardımcı cihazlarına erişimlerini kaybeden engellilerin ihtiyaçlarını karşılamaya dönük bir çalışma yapılmış mıdır?
- 52- Tedavi ve düzenli kullanım gerektiren medikal malzemelere erişimde yaşanan zorluklara dair ne tür çözümler üretilmiştir?
- 53- Deprem sebebiyle yurdunu terk etmek zorunda kalan engellilere maddi ve lojistik destek sağlanmış mıdır?
- 54- Engelli depremzedelerin sorunlarına çözüm üretmek adına hangi kurum, kuruluş ve sivil toplum örgütleri ile çalışma yürütülmüştür?
- 55- Adıyaman'da deprem sonrası açığa çıkan ihtiyaçları dayanışma ile onarmaya çalışan Rosa Kadın Derneği, Rengarenk Umutlar Derneği, Çocuk Çalışmaları Derneği, Ferat Dil ve Kültür Çalışmaları Derneği (Ferat/Der) ve Afet Yönetimi ve Dayanışma Derneği'nin kira sözleşmesi ve temsilcilik izni gibi resmi prosedürleri tamamlamış olmalarına rağmen 14 Aralık 2023'te konteynır dahil bütün malzemelerine el konulmasının gerekçesi nedir? El konulan malzemeler nerededir? Binlerce kadının ve çocuğun temel ihtiyaçlarını gidermek ve psiko-sosyal destek sağlamak üzere faaliyet yürüten bu derneklerin faaliyetlerinin durdurulmasından açığa çıkan olumsuz etkilere dair tespitler ve çözüm önerileri nelerdir?
- 56- Deprem sonrasında enkaz kaldırma çalışmaları esnasında kaç savcı ve hakim görevlendirilmiştir?
- 57- Depremler sonrasında enkaz kaldırma çalışmaları esnasında kaç kişiden DNA örneği alınmıştır?
- 58- Deprem sonrasında enkazlardan çıkarılan herkesten DNA örneği alınmama gerekçesi nedir?
- 59- Depremlerde yaşamını yitirenlerin definleri gerçekleştirilirken kaç savcı görev almıştır?
- 60- Depremlerde yapılan definlerin tamamından DNA örneği alınmış mıdır?
- 61- Kimsesizler mezarlığına yapılan definlerde, kimlik tespit çalışmaları ve eşleştirmeler neden eksik yapılmıştır?

- 62- Depremler sonrasında vücut bütünlüğünü yitiren cenazelerden DNA örneği alınmış mıdır? Vücut bütünlüğü bozulan kimselerden DNA örneği alınmama gerekçesi nedir?
- 63- Yıkılan binalardan tüm cenazelerin çıkarılması beklenmeden enkaz kaldırma çalışmalarının yürütülme gerekçesi nedir?
- 64- Yıkılan binalardan tüm kişiler çıkarılmadan enkaz kaldırma çalışması yapılması sonucu kaç kişi yaşamını yitirmiştir? Kaç kişinin vücut bütünlüğünün bozulmuş olduğu tespit edilmiştir?
- 65- Tüm cenazeler çıkarılmaksızın enkaz kaldırma çalışmalarının ağır iş makineleriyle yürütülmesinin, cenazelere zarar vereceği neden değerlendirilmemiştir?
- 66- Enkaz kaldırma çalışmalarının, ölüye saygı çerçevesinde yürütülmeme gerekçesi nedir?
- 67- Ağır yaralı olanların derhal ambulanslara bindirildiği ve diğer kentlerdeki hastanelere sevk edildiği esnada kimlik belirleme çalışmaları neden yapılmamıştır? Hangi hastaneye hangi şehirden kaç kişinin sevk edildiği bilgileri neden kayıt altına alınmamıştır?
- 68- Bilhassa çocukların insan ticareti yaptığı bilinen kişiler eliyle kaçırıldıkları yönündeki iddialar değerlendirilmiş midir? Yapılan kayıp başvuruları bu çerçevede değerlendirilmiş midir? İnsan kaçakçıları tarafından kaçırılma iddiaları bağlamında bir çalışma yürütülmesi gündeminizde olacak mıdır?
- 69- Aile Bakanlığı tarafından kaç çocuğun evlatlık olarak verildiği bilgisi bakanlık verilerinizde mevcut mudur? Bu sayı kaçtır?
- 70- Yakınlarının bulunması amacı ile kaç kişi feth-i kabir talebinde bulunmuştur? Bu taleplerin kaçına yanıt verilerek kaç mezar yeniden açılarak DNA eşleştirme çalışması yürütülmüştür?
- 71- 6 Şubat depremleri olağanüstü haller kapsamında olup tüm mezarlıkların açılarak kimlik tespiti çalışmalarının yürütülmesi söz konusu olacak mıdır?
- 72- Kayıp yakınlarının mağduriyetlerinin giderilmesi adına kayıpların bulunmasına dönük bir çalışma yürütülecek midir?
- 73- Halihazırda afet bölgesi ilan edilen illerde kaç okul eğitim-öğretim dönemine eksiksiz başlayabilmiştir?
- 74- Afet bölgesi ilan edilen illerde yaşayan ve eğitim-öğretime ara vermek zorunda kalan çocukların eksik dönemlerinin telafisi sağlanmış mıdır? Öğrencilerin

müfredatta eksik kaldığı kısımların telafisi için hangi çalışmalar yapılmıştır/yapılacaktır?

- 75- Afet bölgesi ilan edilen illerden diğer illerdeki eğitim kurumlarına nakil sayıları illere ve okul türlerine göre ne şekilde dağılmıştır?
- 76- Türkiye genelinde tüm okulların depreme dayanıklılık tespiti yapılmış mıdır? Şayet hepsi tamamlanmadıysa dahi, kaç tane tamamlanmış ve kaç okulun depreme dayanıklı olmadığı tespit edilmiştir?
- 77- Halihazırda depreme dayanıklı olmadığı tespit edilen kaç okul için yıkım kararı alınmıştır? Kaç okulun güçlendirilmesine karar verilmiştir?
- 78- Yıkım kararı alınan okul binaları kaç yıllıktır? Güçlendirme kararı alınan okullar, Deprem Yönetmeliği öncesinde mi sonrasında mı inşa edilmiştir?
- 79- Yıkım kararı alınan okulların yerine yeni kurumlar inşa edilecek midir? Bunun için ne kadarlık süre öngörülmektedir?
- 80- Güçlendirme çalışması yapılacak okullardaki bu çalışmalar ne zaman başlatılmıştır? Ne zaman bitirilmesi planlanmaktadır?
- 81- Yıkım yahut güçlendirme çalışması yapılacak olan okulların bu tadilat ve yıkım işleri hangi şirketlere ihale edilmiştir? Bunun için Bakanlığınız bütçesinden ne kadar harcama yapılması öngörülmektedir?
- 82- Okulları yıkılacak yahut tadilattan geçirilecek olan öğrencilerin, geçici bir süre farklı eğitim kurumlarında okullarına devam etmeleri yönündeki karar hangi kriterlere göre alınmıştır?
- 83- Deprem bölgesi ilan edilen illerde toplam kaç kişiye elektrik ve su faturası gönderilmiştir? Deprem bölgesinde kalan yurttaşlara gönderilen elektrik ve su faturalarının toplam tutarı nedir?
- 84- Evlerinin hasarlı olmasından mütevellit çadırlarda ikamet eden yurttaşların evlerine yüklü miktarlarda fatura gönderilmesinin izahı nedir?
- 85- Ağır hasarlı olduğu için hiç kullanılmayan evlerden yapıldığı iddia edilen enerji sarfiyatının kaynağı nedir? Bu yüklü faturalara eş değer ölçekte elektrik kullanılmış mıdır? Kullanıldıysa, evlerde kimsenin yaşamadığı nazara alındığında, kim tarafından hangi amaçla kullanıldığı belli midir?
- 86- Depremzedelerin bu faturaları ödemesi beklenmekte midir? Evleri, işleri olmayan ve hala yaralarını saramamış olan binlerce yurttaş bu faturaları nasıl ödeyecektir?

- 87- Deprem bölgelerindeki yurttaşlara yüklü miktarlarda fatura gönderen enerji şirketleri araştırılacak mıdır? Şirketler hakkında inceleme başlatılması ve yaptırım uygulanması gündeminizde olacak mıdır?
- 88- 6 Şubat depremlerinde yıkılan binaların depreme dayanıklı olmaması noktasında sorumluluğu bulunan kaç kişi tespit edilmiştir? Tespitlerin il ve ilçe bazındaki sayısal verileri ne şekildedir?
- 89- Halihazırda kaç kişi hakkında kaç dava açılmıştır? Davalar hangi aşamadadır?
- 90- Yıkılan binaların yapı iznini veren, ruhsat veren kişiler tespit edilmiş midir? Yapı izni, ruhsat veren, inşaatlarda gerekli denetimleri yapmayan kaç kişi hakkında soruşturma ve dava açılmıştır?
- 91- Depremlerde binaların depreme dayanıklı olmaması noktasında sorumluluğu bulunan kaç kişi tutuklanmış, kaç kişi tahliye edilmiştir? Tahliye gerekçeleri neler olmuştur?
- 92- Depremlerde binaların depreme dayanıklı olmaması noktasında sorumluluğu bulunanların hepsi tespit edilebilmiş midir? Hakkında arama ve yakalama kararı bulunan kaç kişi vardır?
- 93- Dosyaların kaçında bilirkişi raporları tamamlanmıştır? Bilirkişi raporları ne yöndedir?
- 94- Sorumluları ‘tali kusurlu’ olarak gören kaç bilirkişi raporu vardır? Bu raporların yenilenmesi gündemde midir?
- 95- Yıkılan binaların müteahhitleri oldukları bilinen kişiler hakkında henüz yargılama aşamasına geçilmeme gerekçesi nedir?
- 96- Binlerce insanın ölümünde sorumluluğu bulunanların tahliyesi, olası doğal afetlerde yeni kayıpların yaşanması riskini barındırmıyor mu? Cezasızlık politikası inşaat sektörünün bundan sonra da önlem almaması için meşruiyet oluşturmayacak mıdır?
- 97- Cezasızlık politikasının sonlandırılması adına bir çalışma yapılması gündeminizde olacak mıdır?
- 98- Cumhurbaşkanlığı deprem anından bugüne değin hangi bakanlıklarla hangi çalışmaları yürütmüştür?
- 99- Cumhurbaşkanlığı, depremler öncesinde ve sonrasında eksik ve hatalı çalışmalar yürüten, deprem nedeniyle oluşan zararlarda sorumluluğu bulunan bakanlıklar tespit edilmiş midir?

100- Depremlerin etkisiyle yaşanan felakette sorumluluğu bulunanların kamoyuna açıklanması ve sorumluların cezalandırılması sağlanacak mıdır?